

SVERIGES FÄRGFABRIKANTERS FÖRENING
Swedish Paint and Printing Ink Makers Association

2003-01-27

Faktablad om målning av träfasader

Målning av träfasader

Trä har använts som konstruktionsmaterial i alla tider, speciellt i de skandinaviska länderna med sina stora skogstillgångar. I Sverige används så gott som enbart gran och furu till fasader och snickerier. Gran är att föredra eftersom splintveden i furun är porösare och har lättare att ta åt sig fukt. Trä är dock generellt ett utmärkt material utomhus. Oftast målas trä för att skydda det mot vatten och nedbrytning och för att få en estetiskt tilltalande yta.

Håll virket torrt

En viktig förutsättning för att få en bra målning är att träunderlaget är i bra kondition. Normalt är fuktkvoten i träet det mest avgörande för om skador på träet ska uppstå eller inte. Det gäller att förhindra att träet under lång tid har hög fuktkvot. Vidare ska:

- virket vara fritt från svampangrepp, till exempel blånad
- fasadkonstruktionen vara fackmässigt utförd

Förarbete

Målningsbehandlingen har till uppgift att ge en estetiskt tilltalande yta med önskad kulör och skydda träet mot regn och nedbrytning.

Vid all målning lönar det sig att göra ett noggrant förarbete:

- Nytt trä ska vara fritt från smuts och svampbeväxning.
- Vid ommålning, börja med att tvätta fasaden. Tag sedan bort lös färg. Ju noggrannare desto bättre resultat.
- Trä som utsätts för väder och vind, grånar och blir poröst. Det är ett dåligt underlag för färg. För bästa resultat ska grånaden slipas bort.
- Träet skall vid målningsstillfället vara väl uttorkat. Fukten i träet (fuktkvoten) kan mätas med instrument. Den ska vara högst 18%. Vid tveksamhet, kontakta fackman.
- Vid målning av fabriksgrundat virke, rådgör med husleverantören, färgleverantören eller virkesleverantören om lämplig behandling.

Förbehandling

En penetrerande grundolja bör strykas över hela den yta som är tänkt att målas, men i synnerhet är det viktigt att grundolja påföres omsorgsfullt på ändträ skarvar och spikställen samt på utsatta ytor som vindskivor, vattbrädor, fönsterkarmar etc.. Den penetrerande grundoljan är djupverkande, minskar fuktupptagningen och därmed risken för svampangrepp.

Grundmålning

Efter förbehandlingen följer grundmålningen. Den skall utföras på alla ytor som ska målas och har till uppgift att ge god vidhäftning till underlaget, ge god vidhäftning för färdigmålningsfärgen (täckfärgen) och ytterligare minska fuktupptagningen.

Färdigmålning

Val av färg för färdigmålning görs efter de estetiska och andra egenskaper man värderar högst av den målade ytan:

- Tabell 1 visar olika färgtypers egenskaper
- Tabell 2 visar olika färgtyper och målningsystem
- Tabell 3 visar olika färgkombinationer vid ommålning

Vid målning av äldre träbyggnader av stort estetiskt och kulturhistoriskt värde skall antikvariskt expertis, till exempel länsantikvarie eller Riksantikvarieämbetet, anlitas före val av färg.

VISITING ADDRESS: STORGATAN 19	POSTAL ADDRESS: PO BOX 5501 SE-114 85 STOCKHOLM	PHONE: +46 8 783 82 40	FAX: +46 8 783 82 38	BANK GIRO ACCOUNT: 136-2961	POSTAL GIRO ACCOUNT 53314-1
-----------------------------------	---	---------------------------	-------------------------	--------------------------------	--------------------------------

WEBSITE: www.sveff.se

Tabell 1 Färdigmålningsfärger

Jämförelse mellan akrylatfärg, alkydoljefärg och linoljefärg

	Akrylatfärg	Alkydoljefärg	Linoljefärg
Glansbeständighet	+++	++	+
Kulörbeständighet	+++	++	+
Motstånd mot nedsmutsning	++	+++	+++
Vidhäftningsförmåga	+++	+++	+++
Torktid	+++	++	+

+++ = mycket bra

++ = bra

+ = mindre bra

Tabell 2 Nymålning av träfasader

Sammanställning av olika målningsystem

Förbehandling	Grundmålning	Färdigmålning
-	Slamfärg (t.ex. Falu Rödfärg)	Slamfärg (t.ex. Falu Rödfärg)
Linoljegrundfärg	Linoljegrundfärg	Linoljefärg
Penetrerande grundolja	Lasyrfärg	Lasyrfärg
Penetrerande grundolja	Täcklasyrfärg / alkydoljegrundfärg	Täcklasyrfärg
Penetrerande grundolja	Alkydoljegrundfärg	Alkydoljefärg
Penetrerande grundolja	Alkydoljegrundfärg	Akrylatfärg

Tabell 3 Ommålning av träfasader

OBS! Förbehandling och grundning av trärena ytor görs enligt tabell 2

Ommålningsfärg för färdigmålning: → Befintlig färg: ↓	Slamfärg (t.ex. Falu rödfärg)	Linoljefärg	Alkydoljefärg	Akrylatfärg
Slamfärg	++	+ (*)	+ (*)	-
Linoljefärg	-	++	++	+
Alkydoljefärg	-	++	++	++
Akrylatfärg	-	-	+	++

++ = lämplig behandling

+ = möjlig behandling

- = olämplig behandling

(*) = Under förutsättning att ytan under ej är lös.

Följ tillverkarens anvisningar!

Detta faktablad innehåller generell och kortfattad information om målning på trä utomhus. Det är viktigt att utöver detta följa de mer precisa anvisningar som du kan få av den färgtillverkare och färghandlare du har kontakt med.